

VIZIONE

33 / 2019

International magazine for social sciences "VIZIONE" Skopje
Revistë ndërkombëtare për shkencat shoqërore "VIZIONE" Shkup
Меѓународно списаније за општествени науки, "VIZIONE" Скопје
www.visionsmagazine.org

FIND US AT:

First Published in August 2004
National and university library "St. Clement of Ohrid" - Skopje
ISSN: 1409-8962- printed form
ISSN 1857- 9221- electronic form

Open Access Journals, EBSCO (2014), Proquest & CiteFactor
Revista Vizione është regjistruar në Agjencionin për informacione në Republikën e
Maqedonisë, Nr. 02 – 482/ 2; Shkup 29 korrik 2004
Visions Magazine is registered at the Agency for information in the Republic of
Macedonia, no. 02-482 / 2; Skopje, July 29, 2004

Botues: Shoqata e Intelektualëve “Klubi Demokratik” – Shkup
Publisher: The Association of Intellectuals “Democratic Club” – Skopje

Këshilli botues / Editorial Board:

Prof. Dr.Nazmi Maliqi (Maqedoni),
Prof. Dr.John Fisher (Kanada)
Prof. Dr.Jorde Jakimovski (Maqedoni)
Prof. Dr.Vesel Latifi (Kosovë)
Prof. Dr.Milazim Krasniqi (Kosovë),
Prof. Dr.Temelko Risteovski (Maqedoni)
Prof. Dr.Irena Lama (Shqipëri)
Prof. Dr.Vlado Popovski (Maqedoni)
Prof. Dr.Bajram Pollozhani (Maqedoni),
Prof. Dr.Antoneta Vassileva (Bulgaria)
Prof. Dr.Agron Beka (Kosovë)
Prof. Dr. Nano Ruzhin (Maqedoni)
Prof. Dr.Semaus Taggart (Northern Ireland)
Prof. Dr.Yunus Emre Tansü (Türkiye)
Prof. Dr.Sejdefa Djafche (Maqedoni)

Kryeredaktor dhe redaktor përgjegjës

Editor-in-chief Prof. Dr.Nazmi Maliqi (Maqedoni)

Redaksia: Editorial staff:

Prof.Dr.John Fisher (Kanada)
Prof.Dr.Mesud Idriz (Bosnja dhe Hercegovina)
Prof. Dr.Igor Kambovski (Maqedoni)
Prof. Dr.Aynur Uraler (Türkiye)
Prof. Dr. Afrim Osmani (Maqedoni)
Prof. Dr. Juliana Zaharia (Shqiperi)
Prof. Dr Marija Ignjatovic, (Serbi)
Doc. Dr.Drita N. Maliqi (Maqedoni)
Prof. Dr. Semaus Taggart (Northern Ireland)
Prof. Dr.Dr.Irina Chudoska - Blazhevska (Maqedoni)
Prof. Dr. Drita Fazlija Mahmudi (Maqedoni)
Prof. Dr.Fadil Maloku (Kosovë)
Prof. Dr. Olga Gurkova (Maqedoni)
Dr.Sc.Driton Maljiçi (Maqedoni)
Prof. Dr.Rabije Murati (Maqedoni)
Dr.Sc.Muhaedin Bela

Computer arrangement: Mr.sc. Faton Maliqi

Shtyp / Printing house: Grafotex

VIZIONE VISIONS

*Revistë studimore - shkëncore me përmbajtje:
Studios and scientific magazine with*

- *Education culture science*
- *Sociologic content,*
- *Integrime evropatlantike*
- *Euroatlantic integration,*
- *Ekonomike dhe – Economic*
- *Political and juridical content*

Nr. 33 / 2019

Shkup – Skopje, June 2019

www.visionismagazine.org

Përmbajtja / Content

Arsim kulturë shkencë

Education culture science

Prof. Dr. Irena NDOCI LAMA

Dante's work as a living model and dividing line of moral and political judgment 13

Prof. Dr. Elona MUSTAFA

Luixhi pirandelo: the novel as a laboratory of the passage to the theatre 29

Kiara TUSHA & Meglijana LLESHI &, Flavia XHAFERRI

The preliminary translation of Pier Paolo Pasolini's Poem "MOTHER'S BALAD" 37

Ma. Fatbardha ABAZI

The contribution of albanologist Lucia Nadin. A new recovery of albanian historical and cultural values 51

Dr.sc Sara MIFTARI SADIKI & Dr. Sc Luljeta BEXHETI

Psychological changes between patients with coronary disease and those with diabetes (in the region of Tetovo) 67

Kultura gjuhësore dhe ligjore e komunikimit

Linguistic and legal culture of communication

Mr.Sc. Xhevahire IZMAKU-Phd candidat

Programming under the pressure of financial resources: audience funding, advertising, public authorities, donor agencies 81

Prof.Dr. Aleksandra SRBINOVSKA DONCHEVSKI

Prof.Dr. Tatjana ASHTALKOSKA BALOSKA

Media culture 91

Dr. Sc. Driton MALJICHI	
Occupation of public mind	101

Hulumtime juridike – politike
Juridical political research

Prof. Dr Ismail ZEJNELI	
Some of the challenges in the judicial reform process	117

Mr.sc. Violeta SMAJLAJ, Phd candidate	
The marital property regime in Kosovo’s legislation and Islamic Law	129

Dr. Sc. Ismail ISMAILI	
Collective negotiation and the situations in the legislation of the Republic of North Macedonia	145

Associate Professor Ivica JOSIFOVIC, PhD	
Associate Professor Igor KAMBOVSKI, PhD	
The European arrest warrant and the non-execution grounds: Case studies	159

Bashkim ALIJI, PhD	
The provisions of abrogation in the basics of islamic law	171

Mr. Sc. Xhemile SALIU, PHD candidate	
General approach to the judicial system in continental Europe	179

Dr. Sc. Dejan Savevski	
Professional-legal aspects of the protection of human rights before the constitutional court of Macedonia	189

Prof. Dr. Afrim Osmani & Prof.Dr. Qebir AVZIU	
The fight against the unconventional crime with unconventional means - extradition of domestic citizens	201

Doc. Dr. Arlinda KADRI SHAHINOVIQ	
Doc. Dr. Zineta ASANI	
Reduction of the functions of the modern family	211

Mr. Sc. Ilvije KASAMI
Cooperation of the hague court with the Republic of Macedonia 219

Mr.Sc. Xhemile SALIU, PHD candidate
Reform efforts in the German civil system 235

Prof. Dr. Goce GALEV
Horizontal agreements and free competition in the European Union 243

Hulumtime në Politikat e sigurisë dhe në kriminologji
Research in Security Policies and criminology

Dr. Adnan VRAYNKO MD. PhD
The distribution of intravenous drug users in the municipality
of Gostivar in the period of 2012 – 2017 259

Dr.Sc. Fadil SHABANI
Integrated border management and interference cooperation
of the Republic of north Macedonia 265

Dr. Sc. Mitko GADJOVSKI
Prof. Dr. Zunun Zununi
Role, meaning and fight against terrorism of NATO Alliance 279

Persiatje socio – politike
Socio - political rationale

Prof. Dr. Juliana ZAHARIA, PhD
Structuring society: family functions versus family issues 295

Prof. Dr. Temelko RISTESKI
Prof. Dr. Nazmi MALICHI
Rational use of natural resources as imperative
of sustainable development 307

Prof. Dr. Fadil MALOKU With Donald Trump, the new world order, a challenge or a need?	325
Mr. Sc. Ymrane SULEJMANI – ZIBERI, Phd candidate Humanitarian views of Prof. dr. Sejfedin Sulejmani for the role of education in the formarion of communities	337
Mr. Sc. Maja TRAJKOVSKA, Phd candidate & Mr. Sc. Ilhan EMINOV, Phd candidate Gender equality, and female leadership in the postmodern society	347
Mr. Sc. Bilgaip MAZNIKAR, Phd candidate Voltaire - leader of the enlightenment	355
Mr. Sc. Ymrane SULEJMANI – ZIBERI, Phd candidate Importance of the communication in the society organization according to prof. Sejfedin Sulejmani	371

Hulumtime në ekōnomi
Research in economics

Prof. Dr. Nikola POPOVSKI, associate professor, Fiscal space in small and open developing economies	383
Tanja KITANOVSKA STOJKOVSKA, Assistant Professor Liza PANTEKOVSKA, Associate Professor Motives of users towards fitness services and factors that influence the choice of fitness centaer – in the role of residents and tourists	393
Elena GJUROSKA, PhD Establishment of interdependence of the global warming and international trade	405
Assis. Prof. Vesna JOVANOVA-SIMEVA, PhD Sports manager with leadership abilities	421

Mr. Sc. Angela VELKOVA KRSTEV,
Doc. Mr. Arbresha IBRAHIMI , PHD candidate
Guiding principles for future development of clinical hospital design 433

Marrëdhëniet ndërkombëtare dhe diplomaci
International relations and diplomacy

Elena TODOROVA, PhD, Associate Professor
Prof. Dr. Sejdefa DJAFÇHE
The importance of the right to education for inclusive social development and progress 445

Prof. Dr. Mevludin IBISH
Post-communist transition processes in Poland and Bulgaria 459

Dr. Sc. Mitko Gadjovski
NATO relations with Russia - cooperation and distribution 473

Prof. Dr. Goce GALEV
Prof. Dr. Aleksandar CHAVLEVSKI
Dominant monopoly in European Union 485

Jovan MANASIJEVSKI, PhD
Effective multilateralism reconsidered:
Global governance as a priority of the eu global strategy 497

Mr. Sc. Imrane MORINA, PHD candidate
Corruption through the prism Of the chapter 23 and 24 OF EU 507

Dr. Sc. Mitko GADJOVSKI
The role and the need from the NATO Alliance financial infrastructure ... 515

Opione shkencore fetare
Religious scientific options

Dr. Sc. Mavludin ALIU Pir Mehmet El Uskubi dhe koleksioni i tij <i>fetvatë</i>	529
Mr. Sc. Bahri CURRI Approach to dialogue and rules His in islam thinking – (II) Pjesa e dytë	543

Recensione
Reviews

Prof. Dr. Sherif SELIMI Recensionsione poetike të dy librave të prof, dr. Sali Bashota	559
Prof. Dr. Ermelinda KASHAH Estetizimi i dhimbjes në librin “Krahët e shpendit”, të autorit Bardhyl Llagamit	565
Labinot KUNUSHEVCI "Vdekja e kolonisë", libri që dokumenton kolonizimin e Kosovës 1912-1990	569

Retro, kujtime, ngjarje Personalitete
Retro, Memory, Event, Personalities

Albanian roots in Greece, EU study: There are 696 Albanian-speaking villages	579
The truth about Epirus and Chameria	584
Udhëzime për autorët	589
Упаство за авторите	590
Instructions for authors	591

UDC 343. 132: 341. 231 (4-672EY)

Associate Professor Ivica JOSIFOVIC, PhD*
Associate Professor Igor KAMBOVSKI, PhD*

THE EUROPEAN ARREST WARRANT AND THE NON-EXECUTION GROUNDS: CASE STUDIES

Abstract : In the past years, the number of preliminary ruling references regarding EU's criminal law measures significantly increased. It is not a surprise and it could be explained by the fact that the competences of the Court of Justice of the European Union (CJEU) since November 2014 to decide on preliminary ruling references on EU's criminal law is no longer a subject of previous acceptance by member-states. In principle, all national courts are now free to refer to the CJEU and to receive a clarification of the meaning and validity of criminal law measures on EU level.

Most of the references delivered to the CJEU by national courts refer to the Framework Decision on European Arrest Warrant (FDEAW), which replaced the classical extradition system with simplified procedure oriented towards acceleration of the surrender of the accused or convicted person from one to another member-state, according the mutual recognition principle. The basic of the FDEAW system is simple: The European Arrest Warrant (EAW) issued by one member-state must be executed in another member-state, unless the FDEAW request or allows non-execution.

But, the FDEAW also provides grounds for non-execution of EAW, and that is central in this paper. The paper elaborates the non-execution grounds through review of several case studies. The aim is to illustrate the reasoning of national authorities regarding their decision-making in execution of EAW, as well as the analysis of the role and judgments of the CJEU

* Faculty of Law, University of Goce Delcev – Stip / ivica.josifovik@ugd.edu.mk

* Faculty of Law, University of Goce Delcev – Stip/igor.kambovski@ugd.edu.mk

when national courts refer in preliminary ruling procedure on the interpretation of the EU law and applicable rules of the FDEAW.

The conclusion addresses the main aspects of CJEU judgments, as well as protection of fundamental rights and thus gives a view regarding the (non)execution of EAW, given that the Court takes into account the severity of the offence and the severity of the case itself.

Key words: European Arrest Warrant, non-execution, case studies, Court of Justice

Вовед

Од нејзиното усвојување, РОЕНА²²⁴ е контроверзна, бидејќи извршувањето на ЕНА со помош на принципот за заемно признавање може да е во конфликт со фундаменталните права на обвинетото или осудено лице. Заемното признавање е засновано на заемна доверба. Се претпоставува дека кривичните власти на друга држава-членка се повинуваат на правото на фер судење и другите фундаментални права. Во пракса, како и да е, оваа претпоставка не мора да биде вистинита. Без да навлегуваме во детална анализа на РОЕНА, се осврнуваме само на главните елементи заради потребите на трудот.

Прво, текстот на РОЕНА остава бројни неодговорени прашања. Овие се однесуваат пред се на самиот поим на ЕНА. Како и националниот налог за апсење, ЕНА е одлука на надлежен суд или судско тело или на наредба за апсење на лице за целите за спроведување на кривично гонење или извршување на затворска казна или соодветна казна.²²⁵ Истото важи и за извршувањето на ЕНА²²⁶ и националниот налог за апсење на кој мора да се заснова. РОЕНА предвидува „судски“ систем во кој клучните одлуки се носат од судските власти и улогата на владините или извршни органи, таканаречени „централни власти“²²⁷ е ограничена на нудење на административна и практична помош за судските власти. Оттука, важно е да се утврди што всушност претставува судска власт. РОЕНА бара државите-членки да утврдат која судска власт ќе биде надлежна да издаде или изврши ЕНА,²²⁸ но не го дефинира самиот поим на „судска власт“. Во пракса, ова водело кон разлики меѓу државите-членки, со некои од нив кои имаат утврдено власти кои повеќе изгледаат на политички, наместо на судски.

Второ, за забрзување на предавањето на притворените или осудени лица, РОЕНА предвидува одредени рокови. Извршните власти мора да одлучат за

²²⁴ Council Framework Decision 2002/584/JHA of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States, [2002] OJ L 190/1, as amended by Council Framework Decision 2009/299/JHA of 26 February 2009 amending Framework Decisions 2002/584/JHA, 2005/214/JHA, 2006/783/JHA, 2008/909/JHA and 2008/947/JHA, thereby enhancing the procedural rights of persons and fostering the application of the principle of mutual recognition to decisions rendered in the absence of the person concerned at the trial, [2009] OJ L 81/24 (FDEAW).

²²⁵ Член 1, став 1 од РОЕНА.

²²⁶ Точка 5 од Преамбулата или членови 3 и 4 од РОЕНА.

²²⁷ Член 7 од РОЕНА.

²²⁸ Член 6, став 1 и 2 од РОЕНА.

извршувањето во период од 60 дена,²²⁹ додека властите на државите-членки извршител и издавач мора да се согласат за датумот за предавањето, кое мора да се случи не подоцна од 10 дена откако конечната одлука за извршување на ЕНА е донесена.²³⁰ Ако предавањето е спречено со „околности над кои не може да влијае ниту една држава-членка“, тогаш органите мора веднаш да се согласат на нов датум.²³¹ Во тој случај, предавањето ќе се спроведе во рок од 10 дена од усогласувањето на новиот датум. Ако овие рокови истечат и доколку бараното лице и натаму е во притвор, РОЕНА пропишува дека треба да се ослободи. Како и да е, во пракса, овие рокови не се секогаш стриктно придржувани.

Четврто, со цел да се осигура дека по предавањето обвинетото или осудено лице нема да биде лишено од слобода за период подолг од оној за кој е осуден, РОЕНА предвидува дека државата-членка издавач мора да ги одземе вкупниот период за кое засегащото лице било во притвор во државата-членка извршител од целосниот период кој преба да се одлежи.²³² Како и да е, што може да биде разбрано како „притвор“? Дали овој концепт го покрива само затворањето или можеби и други мерки како што се, на пример, полициски час или обврска за регуларно пријавување до полициските и кривични власти?

Основ за неизвршување – студии на случаи

РОЕНА не пропишува апсолутно заемно признавање. Предвидува серија на исцрпно наведени задолжителни²³³ и изборни основи за неизвршување.²³⁴ Последното вклучува, меѓу другото, отсуство на бараното лице за неговото судење во државата-членка издавач (ова е познато како *in absentia*), фактот дека е државјанин или жител на државата-членка извршител и фактот дека актот за кој е осуден во државата-членка издавач не претставува кривично дело според правото на државата-членка извршител (познато како „правило на двојна инкриминација“)

Пресуди *In absentia*

РОЕНА стипулира дека извршните судски власти може да одбијат извршување на ЕНА кое е издадено за целите за извршување на затворска казна или наредба за притвор доколку лицето не се појави лично на судењето кое резултирало со пресуда. Како треба овој концепт да се интерпретира во ситуации во кои засегащото лице е осудено во прва инстанца, но дополнително бара повторно судење или жалење на одлуката? Дали концептот се однесува на постапката во прва инстанца, на жалбената постапка или на двете?

²²⁹ Член 17, став 3 од РОЕНА. Овој период од 60 дена се применува кога бараното лице не се согласува на предавањето. Доколку се согласи, извршниот орган одлучува во рок од 10 дена. Член 17, став 2 од РОЕНА.

²³⁰ Член 23, став 1 и 2 од РОЕНА.

²³¹ Член 23, став 3 од РОЕНА.

²³² Член 26, став 1 од РОЕНА.

²³³ Овие основи, накратко, се однесуваат на: 1) дела покриени со амнестија; 2) лица кои служат или веќе отслужиле казна за истото дело; и 3) лица кои не може да бидат кривично одговорни поради нивната возраст (малолетни). Член 3 од РОЕНА.

²³⁴ Дополнително, РОЕНА предвидува дека извршувањето може да биде предмет на одредени услови. Член 5 од РОЕНА.

СПЕУ бил соочен со вакви прашања во случајот *Tupikas*. Судот на Амстердам бил запрашан да го изврши ЕНА издаден за Литвански државјанин, кој бил осуден на затворска казна од една година и четири месеци од Судот во Литванија. Лицето лично се појавило на судењето во прва инстанца, но ЕНА не откри дека истото важело и за жалбената постапка. Доколку РОЕНА се применува само на постапката во прва инстанца, Судот на Амстердам би нашол дека нема друг избор туку да го овласти предавањето на лицето на властите во Литванија. Како и да е, доколку РОЕНА, исто така, се применува и во контекст на жалбената постапка, Холандскиот суд, според Холандското право, не би бил овластен за такво нешто.

СПЕУ држел дека концептот на „судење кое резултира во пресуда“ мора да биде разбрано како „постапка која довела до судска одлука која конечно го осудила“ бараното лице.²³⁵ СПЕУ ја цитира судската пракса на ЕЧП од која следи дека (1) поимот „осуда“ истовремено се однесува на прогласување на кривица и изрекување на казна или друга мерка која вклучува лишување од слобода,²³⁶ дека (2) потребата за фер судење, исто така, се применува и на жалбената постапка²³⁷ и дека (3) овие барања не се автоматски исполнети кога засегнатото лице било присутно во постапката од прва инстанца, но не и во жалбената постапка.²³⁸ Оттука, како што утврил СПЕУ, концептот на „судење кое резултира во одлука“ се однесува на жалбената постапка, под услов предметниот суд да донел конечна одлука за вината на засегнатото лице и да му наметне казна, следејќи ја проценката, фактичка и правна, на инкриминирачките и ослободителни докази. СПЕУ објасни дека судската одлука е таа која конечно го завршува предметот според основот кој е одлучувачки за засегнатото лице. Тоа е одлука која директно влијае на неговата лична состојба во поглед на утврдување на вината и, каде што е соодветно, одредување на затворската казна која треба да се спроведе. Според тоа, во жалбената постапка засегнатото лице мора да биде во можност целосно да ги ужива правата на одбрана. Ако во постапката од прва инстанца, правата на одбрана не биле целосно почитувани, таквата повреда може да се отстрани во фазата по жалба.²³⁹

Во случајот *Zdziaszek*, СПЕУ, ги потенцирал заклучоците кои биле извлечени од случајот *Tupikas*. Во овој случај, Судот во Амстердам бил запрашан да изврши ЕНА од Полска кој се однесува на „кумулятивна казна“ која комбинира разни затворски казни претходно наметнати над бараното лице, а кои довеле до намалување на вкупната казна. Бараното лице не се појавило лично во постапката која резултирала во кумулативна казна. Според тоа, судот во Амстердам имал потреба да знае дали овие постапки биле покриени со концептот на „судење кое довело до пресуда“. Имал двоумење по ова прашање бидејќи, според Полското право, таквата постапка не може да влијае на утврдување на вината и да вклучи само казна или пресуда наметнатата над засегнатото лице.

²³⁵ Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-270/17 PPU *Openbaar Ministerie v. Tadas Tupikas*, EU: C:2017:628, paragraph 74.

²³⁶ *Ibid.*, paragraph 78, European Court of Human Rights, Judgment of the Court, Application No. 42750/09, *Del Rio Prada v. Spain*, Judgment of 21 October 2013, paragraph. 123.

²³⁷ *Ibid.*, paragraph 79, European Court of Human Rights, Judgment of the Court, Application No. 30749/12, *Hokkeling v. Netherlands*, Judgment of 14 February 2017, paragraphs 56-58.

²³⁸ *Ibid.*, paragraph 80.

²³⁹ *Ibid.*, paragraphs 81-86.

СПЕУ држел дека постапките биле покриени со претходно наведениот концепт содржан во РОЕНА.²⁴⁰ Ја цитирал судската пракса на ЕСЧП според која правото на фер судење се применува не само на утврдување на вина, туку и на одредување на казната,²⁴¹ под услов постапката за утврдување на единствената казна „да не е само формална и аритметичка операција, туку и дискрециско овластување при одредувањето на висината на казната, особено земајќи ја во предвид положбата или личноста на засегнатото лице или отежнителните и олеснителни околности“.²⁴² Следи дека, како што држи СПЕУ, дека пресудата која утврдува кумулативна казна, каква што е во случајот, образува „судење кое довело до пресуда“. Бидејќи таквите постапки ја одредуваат единствената и конечна казна, засегнатото лице мора да биде во можност ефективно да ги ужива своите права на одбрана со цел поволно да влијае на одлуката. Фактот дека новата казна може да биде помала или на друг начин поповолна за сегнатото лице било ирелевантно во овој поглед.²⁴³

Читани заедно, случаите *Tupikas* и *Zdziaszek*, демонстрираат дека за целите на РОЕНА незначајно е дали засегнатото лице лично се појавило на судењето во прва инстанца. Она што е одлучувачки е дека засегнатото лице било присутно на последните инстанци на постапката во која била утврдена вината и крајната казна. Доколку на овие две прашања се постапува во одвоени постапки, засегнатото лице би морало да биде присутно на двете. Ако извршниот орган утврди дека ова навистина било случај, мора да го изврши ЕНА. Ако овој орган заклучи спротивно, не може автоматски да го одбие извршувањето. Пред тоа да го направи, мора да потврди дали се применливи еден од исклучоците на *in absentia* основите за неизвршување.

Исклучоци

РОЕНА стипулира дека извршниот орган може да одбие извршување на ЕНА ако бараните лица не се појават на судењето во прва инстанца, освен, кратко, тоа (1) навремено било лично повикано или на друг начин информирано за датумот и местото на судењето, (2) била застапена од правен советник, (3) изјавила дека не ја оспорува одлуката или (4) му е дадено право на повторно судење или жалба во државата-членка издавач по предавањето.²⁴⁴

²⁴⁰ СПЕУ, исто така, потврди дека концептот на „судење кое резултирало во пресуда“ се однесува и на жалбената постапка. Самиот факт дека пресудата изречена по жалба дополнително била изменета не може да го смени тој заклучок. Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-271/17 PPU *Openbaar Ministerie v. Sławomir Andrzej Zdziaszek*, EU: C:2017:629, paragraphs 76-82.

²⁴¹ *Ibid.*, paragraph 87, European Court of Human Rights, Judgment of the Court, Application No. 43095/05, *Dementyev v. Russia*, Judgment of 28 November 2013, paragraph 23.

²⁴² *Ibid.*, paragraph 89, European Court of Human Rights, Judgment of the Court, Application No. 8130/78, *Eckle v. Germany*, Judgment of 15 July 1982, paragraph 77.

²⁴³ *Ibid.*, paragraphs 90-92.

²⁴⁴ Член 4а од РОЕНА, како што е надополнето со Framework Decision 2009/299/JHA on the application of the principle of mutual recognition to decisions rendered in the absence of the person concerned at the trial, [2009] OJ L 81/24. Исклучоците кон *in absentia* основот за неизвршување се исцрпни. Државите-членки немаат право да го одбијат извршувањето во други случаи или по други основи, како што е неможноста да се преиспита пресудата *in absentia* во државата-членка издавач.

Во случајот *Dworzecki*, СПЕУ бил запрашан да го појасни прецизното значење на првиот од четирите исклучоци. Лицето, Полски државјанин кој престојува во Холандија, било осудено на казна затвор *in absentia* од страна на Полски суд. Полските власти издадоа ЕНА, но надлежниот Холандски суд заклучи од ЕНА дека лицето не било лично повикано. Наместо тоа, поканата била примена од неговиот дедо. Ова било во согласност со Полското право, кое потенцира дека ако обвинетото лице не е дома, поканата може да се достави и до постар станар на неговото домаќинство под услов тој или таа да се обврзе да ја предаде поканата на обвинетиот. Како и да е, Холандскиот суд забележал дека не е јасно дека дедото навистина ја предало поканата до бараното лице и дека истото било свесен за датумот и местото на судењето.

СПЕУ појаснил дека РОЕНА бара обвинетото лице да е известно за датумот и местото на неговото судење за да му се овозможи ефективно да ја организира својата одбрана. СПЕУ препозна дека обвинетиот може да биде информиран за датумот и местото на неговото судење преку „други средства“, но потенцирал дека тогаш мора да биде „недвосмислено утврдено“ дека обвинетиот бил свесен за закажаното судење.²⁴⁵ Таквата гаранција не постои во случаи каде поканите се дадени на трета страна кое се обврзало да му ја предаде поканата на обвинетиот.²⁴⁶

За извршниот орган може нема секогаш да биде лесно да утврди дека бараното лице навистина било лично повикано и навистина било свесно за судењето. СПЕУ потенцирал дека извршниот судски орган мора да вклучи во ЕНА доказ на основ на кој нашол дека засегнатото лице навистина ја примило официјалната информација во однос на датумот и местото на неговото судење и дека овој орган мора, на барање на извршниот орган, да обезбеди дополнителни информации. СПЕУ додаде дека извршниот орган е слободен да се потпре на други докази или околности, вклучително и околности за кои станал свесен кога го сослушувал засегнатото лице. На пример, може да се земе предвид однесувањето или секое манифестирање на недостаток од внимание од страна на засегнатото лице, особено онаму каде што се појавува дека тој сакал да ја избегне услугата на информациите адресирани до него. Исто така, извршниот судски орган може да го земе во предвид фактот дека националното право на државата-членка издавач – во случајов Полска – може да даде право за барање на повторно судење, каде што – како што е во случајов – покани може да се достават и до повозрасни членови на семејството.²⁴⁷

Овие последни забележувања покажуваат дека СПЕУ сериозно го сфаќа правото за фер судење и правото да се биде присутен на судењето. Во случајот *Zdziaszek*, ова било фразирано поопшто и поодлучно: извршниот орган „не може да толерира прекршување на фундаменталните права“.²⁴⁸ Во исто време, СПЕУ индицирал дека не дозволува на извршниот орган да му треба многу време. Ако овој орган не обезбедил доволно гаранции во поглед на правото на одбрана, може да

²⁴⁵ Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-108/16 PPU *Openbaar Ministerie v. Pawel Dworzecki*, EU:C:2016:346, paragraph 32.

²⁴⁶ *Ibid.*, paragraph 47.

²⁴⁷ *Ibid.*, paragraphs 48-53.

²⁴⁸ Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-271/17 PPU ... paragraph 105.

одбие извршување на РОЕНА²⁴⁹, но останува обврзан за роковите кои се наметнати од РОЕНА за извршување на ЕНА. Слободно преведено, овз изгледа да имплицира дека извршниот орган, во принцип има 60 дена да провери дали се почитува правото на одбрана на бараното лице.

Државјани и жители на државата извршител

РОЕНА делумно го напушти класичното правило на обичното екстрадиционно право кое стипулира дека државите не може да бидат принудени да ги екстрадираат своите државјани. ЕНА може да се издаде без разлика на државјанството на бараното лице и мора да биде извршено, исто така кога засегащото лице е државјанин на државата-членка извршител. Државите-членки не можат да спречат гонење и судење на нивните државјани во други држави-членки. Како и да е, тие и натаму имаат овластувања да избегнат нивните државјани да служат затворска казна или притвор во други држави-членки. Особено, извршувањето може да се одбие ако „бараното лице се наоѓа во, престојува во или е државјанин на државата-членка извршител“ и таа држава-членка „се обврзува на извршување на казната или мерката притвор“ наметната во државата-членка извршител.²⁵⁰ Целта на овој основ на неизвршување е да се зголемуват шансите на бараното лице за негова реинтеграција во општеството кога пресудата наметната врз него ќе истече.

СПЕУ бил запрашан да го појасни ваквиот основ за (не)извршување во случајот *Poplawski*.²⁵¹ Во овој случај, Судот во Амстердам бил запрашан да изврши ЕНА издаден од Полски суд за Полски државјанин кој престојувал во Холандија. Судот имал двоумење дали може да го одбие извршувањето. Холандскиот закон стипулира дека не е дозволено предавање на Холандски државјанин или странски државјанин кој поседува престој на неопределено време доколку тоа предавање е предвидено за целите на извршување на затворска казна. Како и да е, одбивањето да изврши според Холандското право е предмет на условеност, прво, дека Холандскиот јавен обвинител „има волја“ да ја изврши пресудата на основ на конвенција меѓу Холандија и државата издавач, во овој случај Послка, и второ, дека втората држава поднесува барање за таков ефект. Како и да е, според Полското право, такво барање не може да се поднесе ако бараното лице е Полски државјанин. Оттука, како што увидел Судот во Амстердам, во ситуација каква што е таа на засегащото лице,

²⁴⁹ Основот *in absentia* за неизвршување по природа е избран. Холандското законодавство во случаите *Dworzecki*, *Tupikas* и *Zdziaszek* стипулира дека предавањето не е забрането ако бараното лице се нема појавено лично на судењето. Со други зборови, холандскиот законодавец изгледа дека го одбрал задолжителниот основ за неизвршување. Во своето мислење по случаите *Tupikas* и *Zdziaszek*, Генералниот адвокат Бот заклучил дека холандското законодавство имплицира неправилна имплементација на РОЕНА бидејќи не му забранил на извршниот орган да ги земе во предвид сите релевантни околности. Court of Justice, Opinion of Advocate General Bot in Case C-271/17 PPU Openbaar Ministerie v. Sławomir Andrzej Zdziaszek, EU: C:2017:612, paragraphs 104-111; Court of justice, Opinion of Advocate General Bot in Case C-270/17 PPU Openbaar Ministerie v. Tadas Tupikas, EU: C:2017:609, paragraphs 72-128. СПЕУ не го потврди јасно заклучокот на Генералниот адвокат у само нагласи дека РОЕНА „не го спречува“ извршниот орган од земање во предвид на сите околности.

²⁵⁰ Член 4, став 6 од РОЕНА.

²⁵¹ Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-579/15 Openbaar Ministerie v. Daniel Adam Poplawski, EU:C:2017:503.

одбивањето на предавање може да води кон ситуација на неказност. Судот во Амстердам се обратил до СПЕУ да утврди, во суштина, дали РОЕНА дозволува примената на национално правило според кое одбивање да се изврши затворска казна наметната над резидент од судски органи на друга држава-членка е само предмет на обврска според кои сопствените власти се волни да го преземат извршувањето на казната.

СПЕУ негативно одговори на ова прашање. Утврди дека извршниот судски орган мора да има одредена маргина на дискреција во однос на примената на изборниот основ за неизвршување како што е оној што се разгледува, со цел да се даде тежина на можноста за зголемување на шансите на бараното лице за реинтегрирање во општеството по истекот на казната.²⁵² Како и да е, СПЕУ, исто така, држел дека според РОЕНА секое одбивање да се изврши ЕНА бара вистинско преземање за извршување на затворската казна. Самиот факт дека државата-членка извршител самата декларира дека е волна да ја изврши казната не е доволна. Таа држава-членка мора да испита дали е всушност можно да се изврши казна во согласност со нејзиното домашно право. Ако ова се покаже невозможно, таа држава-членка мора да го изврши ЕНА и со тоа да го предаде бараното лице до државата-членка издавач.²⁵³

Правило на двоен криминалитет

За забрзување на предавањето на обвинето или осудено лице, РОЕНА го омикна таканареченото правило на двоен криминалитет кое постои според класичното меѓународно екстрадиционо право. За серија од 32 кривични дела,²⁵⁴ извршните органи мора да дозволат предавање дури и ако засегнатите дела не претставуваат кривично дело според нивното внатрешно право. Како и да е, за други кривични дела, извршниот орган е овластен прво да верификува дека делото за кое е издаден ЕНА, исто така, претставува кривично дело според сопственото право²⁵⁵ и доколку не претставува мора да го одбие извршувањето на ЕНА.²⁵⁶

Во случајот А, СПЕУ бил запрашан да го појасни овој изборен основ за неизвршување. Случајот се однесува за ЕНА издаден од надлежен Белгиски орган за предавање на бараното лице, осудено на казна затвор од 5 години и кое е во притвор во Холандија. Судот во Амстердам, како надлежен извршен орган, имал двоумење дали треба да го изврши ЕНА. Лицето било осудено во Белгија за намерен напад и нанесување повреди на сопружник, како и поседување на забрането оружје. Овие кривични дела, кои не се во листата од 32 кривични дела, претставуваат кривични дела и во Белгија и во Холандија. Како и да е, холандското право стипулира дека предавањето е дозволено само доколку бараното лице извршило акт кој е казнив

²⁵² Ibid., paragraph 21.

²⁵³ Ibid., paragraphs 22-23.

²⁵⁴ Кривичните дела мора да бидат дефинирани според законот на државата-членка издавач и казниви според закон на затворска казна или наредба за притвор од најмалку три години: член 2, став 2 од РОЕНА.

²⁵⁵ Барањето за двоен криминалитет дозволува државата-извршител да го направи извршувањето на ЕНА предмет на услов дека кривичните дела претставуваат кривични дела според сопственото право „независно од составните елементи или како што е опишано“.

²⁵⁶ Член 4, став 1 читано заедно со члан 2, став 4 од РОЕНА.

според правото на двете држави, државта издавач и Холандија, со максимална затворска казна од најмалку 12 месеци. Според холандското право, казната за носење забрането оружје е казниво само со парична казна. Судот во Амстердам го прашал и СПЕУ, дали извршувањето на ЕНА може да биде предмет на барањето за двоен криминалитет и на условот дека тоа кривично дело е казниво според законот на државата-членка извршител со затворска казна од најмалку 12 месеци.

Во ставот на СПЕУ, не постои основано сомнение во однос на точниот одговор.²⁵⁷ РОЕНА воспоставува дека извршниот орган може да одбие извршување на ЕНА за одредени акти кои не претставуваат кривично дело според правото кое го применува тој орган. Оваа опција, како и да е, не се проширува на актите кои претставуваат кривично дело.²⁵⁸ Според тоа, РОЕНА не остава простор за правило, како што е холандското кое што се разгледува, дека покрај двојниот криминалитет, потребна е минимална затворска казна. СПЕУ објасни дека овој заклучок е поткрепен со фактот дека според РОЕНА, кривичните гонења или извршувањето на казните за кои е издаден ЕНА се спроведени во согласност со правилата на државата-членка издавач. РОЕНА не го зема во предвид нивото на казнување во државите-членки извршители и ова, како што е утврдено и од СПЕУ, придонесува до обезбедување на слободно движење на судските одлуки во кривичната материја во рамки на ОСБП.²⁵⁹

CONCLUSION

Since its introduction, the EAW system triggered debate over its lack of sufficient protection of human rights. At first, the CJEU did not seem particularly sensitive to the criticism and, as well as EU institutions, seemed to care more about the effectiveness of the EAW system as a whole. The FDEAW contains provisions protecting procedural rights and the right to a fair trial, but political institutions decided that not all fundamental rights violations may justify the non-execution of EAW. The violation of general commitment to respect other fundamental rights was not recognized as a separate ground for non-execution. Moreover, in order to ensure the effective functioning of the entire EAW-system, the wings of domestic courts were clipped to a certain extent. Provisions of framework decisions like the FDEAW do not produce direct effect and, as observed above, such courts were only given conditional access to the CJEU in the ambit of EU criminal law measures. However, framework decisions do bind the Member States and this implies an obligation for national courts to interpret, insofar as is possible, national law in conformity with such decisions.

In a Union that has its own Charter for Fundamental Rights and expects its institutions and member-states – when implementing the EU law – to respect the rights set forth in it, this is obviously not unproblematic. As the objectives for prevention and fight against organized crime and the creation of

²⁵⁷ Court of Justice, Judgment of the Court, Case C 463/15 PPU Openbaar Ministerie v. A, EU: C:2015:634, para. 21-22.

²⁵⁸ Ibid., paragraphs 24-25.

²⁵⁹ Ibid., paragraphs 29-30.

the Area of Freedom, Security and Justice are important, the Treaties require that these objectives are implemented with the respect of fundamental rights. As the protection of fundamental rights is among key tasks, some might expect that the CJEU shall carefully examine whether the FDEAW, as well as the national decision for issuing and execution of EAW, comply with fundamental rights. However, in the first decade of the FDEAW, the CJUE showed no such will; it did not considered the choices made by institutions and seemed especially careful not to undermine the effectiveness of the EAW system; it highlighted the importance of mutual trust and refused to accept that the violation of EU or national fundamental rights may be a ground for non-execution of EAW where none of the FDEAW's exceptions apply.

However, the case studies discussed in this paper reveal an upward trend. The CJEU today more weight to human rights, which are apparent on various ways through its case-law. First, although the CJEU does not mention explicitly, fundamental rights can penetrate their thinking or interpretation of the provisions of the FDEAW. Second, the CJEU uses the fundamental rights as a tool for interpreting the FDEAW. This is true of cases concerning situations in which the FDEAW allows national authorities to deprive the person for whom EAW was issued or non-execution of EAW on grounds of disrespect of the right to a fair trial. Thirdly, fundamental rights can serve as a separate basis for possible suspension or non-execution of EAW or for refusal of extradition to a third country.

The EU legislation also plays a role. Firstly, the case-law finds that, with regard to the CJEU, it is in principle the EU legislator to determine on what grounds or in which situations the execution of EAW may be refused by the principle of mutual recognition. Secondly, EU legislation can pursue the goals of simultaneously ensuring the effectiveness of EAW and protection of fundamental rights by adopting legislative acts that harmonize certain aspects of criminal law or the procedure.

Thus, while fundamental rights appear to play a significantly increased role in case-law, this does not imply that the CJEU takes the main responsibility for the protection of such rights. On the contrary, it leaves the EU lawmakers to make an appropriate balance between ensuring FDEAW's effectiveness and protecting fundamental rights. The CJEU leaves the legislator a "margin of appreciation" and is likely to intervene and assume responsibility only in exceptional situations.

*Reviewers (Recenzentes):
Prof. Dr. Zlatko Keskoski
Prof. Dr. Zorica Siljanovska*

Користена литература:

- Council Framework Decision 2002/584/JHA of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States, [2002] OJ L 190/1, as amended by Council Framework Decision 2009/299/JHA of 26 February 2009 amending Framework Decisions 2002/584/JHA, 2005/214/JHA, 2006/783/JHA, 2008/909/JHA and 2008/947/JHA, thereby enhancing the procedural rights of persons and fostering the application of the principle of mutual recognition to decisions rendered in the absence of the person concerned at the trial, [2009] OJ L 81/24 (FDEAW).
- Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-270/17 PPU Openbaar Ministerie v. Tadas Tupikas, EU: C:2017:628, paragraph 74.
- European Court of Human Rights, Judgment of the Court, Application No. 42750/09, Del Rio Prada v. Spain, Judgment of 21 October 2013, paragraph. 123.
- European Court of Human Rights, Judgment of the Court, Application No. 30749/12, Hokkeling v. Netherlands, Judgment of 14 February 2017, paragraphs 56-58.
- Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-271/17 PPU Openbaar Ministerie v. Sławomir Andrzej Zdziaszek, EU: C:2017:629, paragraphs 76-82.
- European Court of Human Rights, Judgment of the Court, Application No. 43095/05, Dementyev v. Russia, Judgment of 28 November 2013, paragraph 23.
- European Court of Human Rights, Judgment of the Court, Application No. 8130/78, Eckle v. Germany, Judgment of 15 July 1982, paragraph 77.
- Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-108/16 PPU Openbaar Ministerie v. Paweł Dworzecki, EU:C:2016:346, paragraph 32.
- Court of Justice, Opinion of Advocate General Bot in Case C-271/17 PPU Openbaar Ministerie v. Sławomir Andrzej Zdziaszek, EU: C:2017:612, paragraphs 104-111.
- Court of justice, Opinion of Advocate General Bot in Case C-270/17 PPU Openbaar Ministerie v. Tadas Tupikas, EU: C:2017:609, paragraphs 72-128.
- Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-579/15 Openbaar Ministerie v. Daniel Adam Popławski, EU:C:2017:503.
- Court of Justice, Judgment of the Court, Case C 463/15 PPU Openbaar Ministerie v. A, EU: C:2015:634, para. 21-22.

